

П. М. Куліков
М. З. Згуровський
В. І. Луговий

**ШЛЯХИ РОЗВИТКУ
ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
В НОВІЙ СОЦІАЛЬНІЙ РЕАЛЬНОСТІ**

Міністерство освіти і науки України
Рада ректорів Київського вузівського центру

П. М. Куліков, М. З. Згуровський, В. І. Луговий

Шляхи розвитку закладів вищої освіти в новій соціальній реальності

Монографія

Київ
КПІ ім. Ігоря Сікорського
2022

Рецензент

Надія Брайковська, канд. техн. наук, проф.,
Державний університет інфраструктури та технологій

Євген Панов, д-р техн. наук, проф.,
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Ірина Регейло, д-р пед. наук, ст. наук. співроб.,
Національна академія педагогічних наук України

Відповідальний редактор

Т. В. Девтерова,
Рада ректорів Київського вузівського центру

Куліков П. М.

К90 Шляхи розвитку закладів вищої освіти в новій соціальній
реальності : монографія / П. М. Куліков, М. З. Згуровський,
В. І. Луговий. – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во
«Політехніка», 2022. – 244 с.

ISBN 978-966-990-051-7

Монографія присвячена адаптації колективів закладів вищої освіти Київського вузівського центру до вимушеної роботи онлайн. У столичному регіоні їх багато, усі заклади вищої освіти – різного профілю. В статтях ректорів, відомих в Україні і далеко за її межами закладів, описано специфіку навчально-методичної, організаційної, науково-дослідницької роботи в умовах нової соціальної реальності, якої не було раніше в історії навчання і людства. Нові умови і вимоги були сприйняті з готовністю вузівського керівництва і викладачів до сприйняття нового, до змін. І це була можливість продемонструвати мобільність, цілеспрямованість та готовність до змін колективів науковців – педагогів столичного вузівського центру, життєздатність та величезні можливості їх потужного потенціалу. Автор ідеї – Т. В. Девтерова, головний учений секретар Ради ректорів закладів вищої освіти Київського регіону.

Для керівників вищих навчальних закладів, магістрів, аспірантів та викладачів.

УДК 378(477)(02)

Віктор Огнев'юк
ректор Київського університету імені
Бориса Грінченка, доктор філософських
наук, професор, академік НАПН України

ЦИФРОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ: ДОСВІД КИЇВСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

Цифрова трансформація вищої освіти є неминучою у сучасному цифровому суспільстві. Швидкий розвиток технологій, зокрема зумовлений пандемією Covid-19, кардинально змінює робочі місця чи загалом витісняє працівників через автоматизацію та роботизацію їхньої діяльності, що суттєво впливає на вимоги до майбутніх випускників закладів вищої освіти й відповідно організацію освітнього процесу. Заклади вищої освіти мають трансформувати освітні програми підготовки здобувачів таким чином, щоб максимально наблизити їх до діяльності у реальному світі. Освітнє середовище для здійснення підготовки конкурентоздатних фахівців має бути більш потужним ніж робоче середовище, де працюватиме випускник, або ж принаймні відповідати його рівню, щоб після успішного завершення навчання молодому фахівцю відразу не доводилось перенавчатися. Потрібно усвідомити, що майбутній випускник працюватиме у цифровому суспільстві, в якому він фактично народився і зростає, користуючись різноманітними цифровими технологіями та інструментами. Тому особливо важливою є організація гнучкого, персоніфікованого навчання з використанням цифрових та інноваційних технологій.

Основними пріоритетами цифрової трансформації вищої освіти є організація практико орієнтованого, персоналізованого навчання з урахуванням вимог науково-технічного прогресу, заохочення до навчання через використання сучасних цифрових технологій та забезпечення гнучкості навчання, підвищення продуктивності викладацького персоналу, покращення навчального контенту завдяки якісному оцифруванню з урахуванням стратегії його сприйняття, грамотне використання цифрових та інноваційних педагогічних технологій, забезпечення зручного дистанційного і змішаного навчання задля поєднання роботи та навчання.

Для реалізації визначених пріоритетів закладу вищої освіти необхідно створити цілісне відкрите інформаційно-освітнє середовище, яке буде конвергенцією цифрового, інформаційного та освітнього середовищ, забезпечить безперешкодний доступ учасникам освітнього процесу до освітніх ресурсів і цифрових інструментів.

Таке відкрите інформаційно-освітнє середовище створено й успішно функціонує у Київському університеті імені Бориса Грінченка (далі –

Університет Грінченка, Університет). Цифровий кампус Університету Грінченка (digital.kubg.edu.ua) поєднує в собі цифрові ресурси для забезпечення основних напрямів діяльності закладу – цифрова освіта, цифрова наука, цифрове управління, імідж та лідерство, цифровий простір, інфраструктура (Рис. 1).

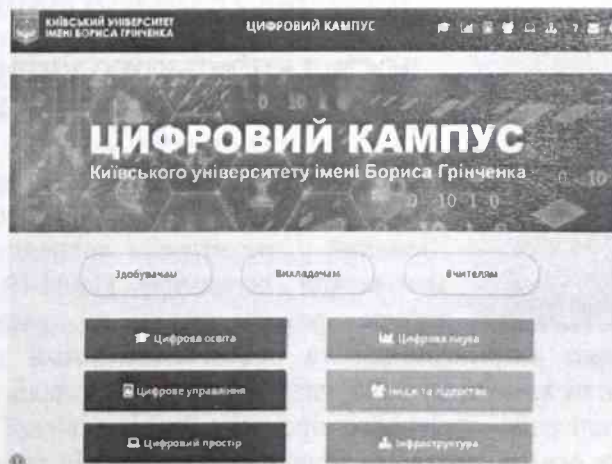

Рис. 1. Цифровий кампус Київського університету імені Бориса Грінченка

Цифровий кампус є результатом виконання розробленої в Університеті Грінченка Концепції цифровізації на 2020–2022 роки (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/documenty/rozdil_7/concept_digital-20.pdf), основною метою якої визначено забезпечення умов для постійного підвищення якості вищої освіти і досліджень задля формування конкурентоспроможного Університету, в якому педагогічно виважено використовуються сучасні цифрові технології. Стратегічними завданнями, відповідно до Концепції цифровізації Київського університету імені Бориса Грінченка на 2020-2022 роки, визначено:

- підвищення якості та прозорості освітньої діяльності за рахунок забезпечення навчально-методичної бази сучасними цифровими технологіями, розвитку інформаційно-освітнього середовища Університету Грінченка, широкого впровадження інноваційних педагогічних і цифрових технологій в освітньому процесі й загалом в усіх сферах діяльності закладу;

- розвиток інституційного репозиторію, модернізація системи перевірки наукових робіт на плагіат, постійне оновлення вебсайтів наукових періодичних видань, просування наукових профілів співробітників Університету;

- підвищення ефективності управління Університетом за рахунок поетапного запровадження електронного документообігу з використанням сучасних хмарних технологій, системи управління персоналом і впровадження системи бізнес-аналітики, яка забезпечить керівників різних рівнів достовірною інформацією про стан справ у всіх сферах діяльності Університету;

– підвищення рівня цифрової компетентності працівників шляхом розроблення та впровадження адаптивної системи саморозвитку цифрової компетентності, запровадження індивідуальної траєкторії розвитку в персональному цифровому середовищі, забезпечення системи багаторівневої підготовки і неперервного підвищення кваліфікації;

– якісне представлення Університету у світовому інформаційному просторі шляхом розвитку університетських освітніх електронних ресурсів, підвищення показників міжнародних вебометричних рейтингів, рейтингу прозорості;

– удосконалення системи е-портфоліо викладача та постійна модернізація рейтингової системи Університету;

– міграція на хмарні технології, що дасть змогу забезпечити мобільність і актуальність освітніх ресурсів та задіяти власні мобільні пристрої, за умов побудови керованої локальної та Wi-Fi мережі, забезпечення всіх здобувачів вищої освіти та співробітників єдиним персоніфікованим доступом до інформаційно-освітнього середовища Університету.

Зупинимось детальніше на реалізації означених завдань в Університеті, оскільки наявність створеного інформаційно-освітнього середовища на достатньо високому рівні забезпечила організацію освітнього процесу в умовах карантинних обмежень, спричинених пандемією Covid-19.

Для організації змішаного та дистанційного навчання з використанням інформаційно-освітнього середовища розроблено систему електронного навчання, яка на сучасному етапі є технологічною основою фундаменталізації вищої освіти, що забезпечує реалізацію гнучкого та персоналізованого навчання здобувачів за допомогою розробленого цифрового контенту з урахуванням стилів його сприйняття. Система е-навчання побудована на безкоштовній, відкритій системі управління навчанням LMS Moodle, яка постійно оновлюється і розвивається з урахуванням потреб учасників освітнього процесу та містить їхні персональні цифрові середовища.

Навчання здобувачів здійснюється відповідно до створених цифрових освітньо-професійних та освітньо-наукових програм, на які зараховуються здобувачі за результатами вступної кампанії і навчаються протягом визначеного терміну. Цифрова освітньо-професійна програма містить розроблені електронно-навчальні курси для кожної дисципліни навчального плану зі збереженням розподілу за семестрами, що цілком відповідає затвердженій освітній програмі підготовки здобувачів (Рис.2).

● Новини	
● Освітньо-професійна програма	
● Навчальний план	
● Новини	
Семестр 1	
● Філософія освіти (екзамен)	☒
● Філософський аналіз феномену науки (екзамен)	☒
● Герменевтика і лінгвофілософія пізнання (екзамен)	☒
● Філософія глобалізаційного розвитку (екзамен)	☒
● Актуальні проблеми історії філософії (без підсумкового контролю)	
Підсумковий контроль передбачено у 3-му семестрі	
Посилання на курс	
● Філософія економіки (залік)	☒
● Педагогіка і психологія вищої школи (екзамен)	☒
● Основи наукової комунікації іноземною мовою (без підсумкового контролю)	
Підсумковий контроль передбачено у 3-му семестрі	
Посилання на курс	

Рис. 2. Представлення цифрової освітньо-професійної програми в інформаційно-освітньому середовищі Університету Грінченка

Для зручності здобувачів та викладачів усі електронні навчальні курси мають визначену структуру й містять загальну інформацію про дисципліну, навчально-методичні матеріали до кожного змістового модуля, матеріали для проведення підсумкового контролю та додаткові навчальні матеріали. У загальній інформації про дисципліну зазначаються відомості про автора, опис навчальної дисципліни, затверджену робочу програму навчальної дисципліни, критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів, друковані та інтернет-джерела, глосарій. У кожному змістовому модулі представлено структурований теоретичний матеріал у вигляді відеолекцій, презентацій, анімаційних навчальних ресурсів тощо; практичні, семінарські, лабораторні роботи з зазначенням плану виконання, переліку завдань, методичних вказівок щодо їх виконання, критеріїв оцінювання, форми та термінів подання результатів виконання робіт; завдання для самостійної роботи, які представлені за аналогією до семінарських завдань, і модульний контроль, в якому описано процедуру проведення, представлено завдання, критерії, терміни виконання (Рис.3).

- Методичні рекомендації до модуля
- Лекція. Питання як перший крок пізнання
 - 13 з 23 були спроби
- Лекція. Питання як перший крок пізнання
 - Презентація
 - Семінарське заняття 1
 - 13 з 23 надіслано
 - Відеоматеріал
 - Самостійна робота 1
 - 8 з 23 надіслано
- Лекція. Пізнання як вічне прагнення людини

Рис. 3. Вигляд змістового модуля електронного навчального курсу дисципліни

Задля долучення здобувачів до онлайн-зустрічі в електронних навчальних курсах здійснюється планування таких видів занять із використанням корпоративного GoogleMeet.

З метою забезпечення якості навчального контенту електронні навчальні курси проходять внутрішню сертифікацію та оцінюються здобувачами. Сертифікація електронних навчальних курсів здійснюється щомісяця на підставі рішення запровадженої в Університеті методичної комісії з сертифікації, що формується колегіально на основі висновків фахової експертизи, експертизи ресурсів та технічної експертизи, результати яких є доступними й відкритими в інформаційно-освітньому середовищі. Фаховою експертизою, яку здійснюють призначені незалежні експерти, передбачається аналіз відповідності навчального контенту цілям і завданням освітньої програми, актуальності, новизни, логічної узгодженості, методичної доцільності створених ресурсів, організації системи контролю навчальних досягнень здобувачів. Експертиза ресурсів передбачає перевірку наявності обов'язкових складових електронних навчальних курсів і визначення їх рівня відповідності встановленим вимогам. Технічна експертиза передбачає аналіз дотримання загальносистемних вимог. Оцінювання сертифікованих електронних навчальних курсів здобувачами здійснюється по завершенню дисципліни за такими критеріями як

зрозумілість представлених ресурсів, достатність ресурсів, актуальність, креативність, доцільність. Середня оцінка сертифікованих електронних навчальних курсів, виставлена здобувачами, становить 4,7 із 5,0. Високий бал підтверджується різноманітністю та зрозумілістю представлених навчальних ресурсів. Для запису відео лекцій викладачам створені умови у студіях дистанційного навчання Університету, оснащених необхідним технічним і програмним забезпеченням. Для використання технологій доповненої та віртуальної реальності можна скористатися можливостями інноваційного ICR класу, створеного в рамках проєкту MoPED «Модернізація педагогічної вищої освіти з використання інноваційних інструментів викладання» програми ЄС Еразмус+ KA2 – Розвиток потенціалу вищої освіти, №586098-ERP-1-2017-1-UA-ERPKA2-CBHE-JP. Саме технології віртуальної реальності в умовах пандемії дозволяють забезпечити формування соціально-емоційної компетентності, яка є необхідною у сучасному цифровому соціумі, тому важливим є широке впровадження технологій віртуальної та змішаної реальності в освітньому процесі.

Навчаючись з використанням цифрових освітніх програм, здобувачі чітко орієнтуються у термінах виконання завдань та результатах їх оцінювання, мають постійний доступ до навчальних ресурсів, можливість вибудовувати персональну траєкторію навчання, автоматично відзначати сформовані під час виконання завдань фахові та спеціальні компетентності, відслідковувати власний рейтинг серед здобувачів.

У персональному цифровому середовищі кожного здобувача автоматично відображаються автоматизований розклад занять, цифрові ресурси для організації миттєвої комунікації з обраним здобувачем, усією групою, викладачем, адміністрацією тощо, організації спільної групової діяльності, перевірки на плагіат, доступних онлайн-послуг бібліотеки, репозиторію наукових та методичних напрацювань викладачів Університету та знайомство із професійною діяльністю кожного викладача, котрий забезпечує підготовку за освітньою програмою.

Для використання в освітньому процесі такого інформаційно-освітнього середовища викладачі повинні мати високий рівень сформованості цифрової компетентності. Задля підвищення її рівня, актуалізації конкурентоспроможності викладачів через оволодіння новими цифровими компетенціями на основі Концепції розвитку цифрових компетентностей, Європейських рамок цифрової компетентності для громадян та викладачів, Стандартів для викладачів від міжнародного товариства технологій в освіті, проєкту Концепції цифрової трансформації освіти і науки на період до 2026 року розроблено Корпоративний стандарт цифрової компетентності викладачів Університету Грінченка, в якому сферами застосування цифрової компетентності визначено основні види діяльності викладача – навчальна діяльність, науково-дослідна діяльність, професійна комунікація та співпраця, цифровий самоменеджмент. Визначено п'ять рівнів володіння цифровою компетентністю: Аналітик-дослідник (А),

який є обов'язковий, Інтегратор (B1) та Експерт (B2) – достатній рівень, Лідер (C1) і Новатор (C2) – високий рівень (https://kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/vdd/nakaz_421_11.06.21.pdf).

Для кожної сфери застосування та рівнів визначено дескриптори Корпоративного стандарту, які деталізують навички викладачів Університету. На основі самооцінювання та самонавчання розроблено адаптивну систему саморозвитку цифрової компетентності викладача, особливістю якої є можливість самостійно обирати тематики для навчання залежно від персональних професійних потреб. Система саморозвитку цифрової компетентності є складовою персонального цифрового середовища викладача й містить діагностичний практико орієнтований тест на визначення рівня цифрової компетентності та структурований набір міні курсів, які представлено у відповідності до рівнів цифрової компетентності за сферами застосування (Рис.4).

Рис.4. Система саморозвитку цифрової компетентності викладачів

Результати опанування рівневих мінікурсів дозволяють вибудовувати персональну траєкторію професійного розвитку у персональному цифровому середовищі.

Вагома увага приділяється впровадженню цифрових технологій в науковій діяльності. У відкритому інформаційно-освітньому середовищі представлені такі складники наукової компоненти як інституційний репозиторій, який містить понад 28 тис. наукових, науково-методичних публікацій працівників Університету, кожна з яких індексується у Google Академії; системи наукових конференцій, семінарів, наукових періодичних видань, які розроблені й функціонують за допомогою відкритих спеціалізованих систем, що забезпечують миттєве індексування результатів наукових досліджень працівників та здобувачів; цифрова бібліотека з можливістю онлайн-замовлення та доставки тематичного підбору літератури

для статей тощо. Функціонує база випускових робіт, здійснюється їх перевірка на плагіат між роботами, завантаженими у базу, та через зовнішні сервіси Unicheck та StrikePlagiarism.

Для просування наукових профілів працівників, підвищення цитованості розроблено і функціонує рейтинг прозорості структурних підрозділів, кафедр та працівників за показниками GoogleАкадемії, який в подальшому буде розвинутий до системи публікаційної активності та включатиме автоматизований аналіз публікаційних індексів й активностей у найвагоміших наукометричних базах.

Підвищуючи іміджеві та лідерські показники Університету складником інформаційно-освітнього середовища є система е-портфоліо викладачів, в якій у відкритому доступі відображається професійна діяльність кожного штатного наукового, науково-педагогічного, педагогічного працівника Університету. У системі представлено кількісні та якісні результати науково-дослідної і міжнародної діяльності, професійного розвитку та результати викладацької діяльності у розрізі календарного року і визначених показників за кожним із видів діяльності (Рис.5).

Науково-дослідна та міжнародна діяльність

- + Індекси цитування Google Академії
- + Монографії (одноосібні) (1)
- + Монографії (колективні) (6)
- + Статті у виданнях, що входять до наукометричних баз даних Scopus, WOS (1)
- + Статті у виданнях, що входять до наукометричних баз даних (окрім Scopus, WOS) (12)
- + Фахові видання, що затверджені МОН (17)
- + Інші статті (не входять ні до фахових, ні до наукових) (18)
- + Індекси цитування у HMB Web of Science (1)
- + Індекси цитування у Research Gate (1)
- + Забезпечення виходу періодичного наукового видання Університету, що входить до категорії Б Переліку наукових видань, затвердженого МОН України (4)
- + Участь у міжнародних програмах академічної мобільності (2)
- + Рамкові міжнародні науково-дослідні проекти (4)
- + Участь у державних науково-дослідних проектах (2)
- + Наукове керівництво співробітником Університету, який захищав кандидатську дисертацію (1)
- + Робота у складі експертних рад МОН (2)
- + Заявки на колективні гранти (1)
- + Словники, енциклопедії (1)

Професійний розвиток

- + Підвищення кваліфікації (5)
- + Проведення інноваційних заходів в Університеті чи під його брендом (3)
- + Свідчення про реєстрацію авторського права, патенти, залас (1)

Викладацька діяльність

- + Підручники, навчальні посібники (одноосібні) (2)
- + Підручники, навчальні посібники (колективні) (17)
- + Навчальні та методичні матеріали (8)
- + Сертифіковані ЕМК (1)
- + Використання ЕМК (5)
- + Рейтинги викладачів серед студентів (6)

Рис. 5. Види діяльності, представлені на персональній сторінці системи е-портфоліо

Врахування вагових коефіцієнтів кожного із показників дає можливість автоматично формувати щорічні рейтинги оцінювання професійної діяльності працівників Університету. Дані автоматично генеруються із інституційного репозиторію та бази реєстрів професійної діяльності. Зокрема, база реєстрів діяльності нараховує понад 60 різноманітних реєстрів, що відображають основні види професійної діяльності працівників Університету.

Постійний розвиток якісного інформаційно-освітнього середовища забезпечує аналіз показників внутрішніх стандартів якості освітньої діяльності. Для аналізу показників у режимі реального часу використовується сучасний інструмент бізнес-аналітики з підтримкою хмарних технологій для аналізу та візуалізації даних – інструмент Power BI. Використання такого потужного інструменту надає цілісну візуалізовану картину результатів діяльності працівників Університету, кафедр та загалом структурних підрозділів. За даними сформованих звітів є можливість здійснювати детальний порівняльний аналіз діяльності, аналізувати професійний поступ і внесок кожного працівника у розвиток якісного інформаційно-освітнього середовища Університету, у підвищення його рейтингових показників та конкуренто спроможності. Системна наскрізна аналітика за безпечує чітке розуміння показників діяльності в інформаційно-освітньому середовищі у режимі реального часу, сприяє швидкому виявленню прогалин та їх усуненню, чим забезпечує якість освітніх послуг.

Для реалізації постійного доступу до інформаційно-освітнього середовища в Університеті Грінченка побудовано керовану локальну та Wi-Fi мережі в усіх навчальних корпусах. Доступ до корпоративної мережі, як і до інформаційно-освітнього середовища, персоніфікований й реалізований через використання корпоративних облікових акаунтів. Наявність захищеної мережі дає можливість послуговуватися власними пристроями для використання інформаційно-освітнього середовища під час організації змішаного навчання.

Створення і розвиток інформаційно-освітнього середовища, зумовлений впливом цифрової трансформації на систему вищої освіти, є визначальним чинником її вдосконалення та якості, а цифрові технології за таких умов перетворюються із інструменту на середовище, яке відкриває нові можливості навчання, отримання гнучкої безперервної освіти, що відповідає очікуванням здобувачів та вимогам ринку праці у цифровому соціумі. Закладам вищої освіти варто бути готовими до того, що незабаром переважна більшість освітніх програм буде побудована з використанням можливостей онлайн-освіти, тому необхідно змінювати модель вищої освіти так, щоб не втратити потенційних абітурієнтів, реалізувати можливість рівного доступу до якісної освіти через створені відкриті інформаційно-освітні середовища, готувати здобувачів до нових умов праці, уміння самостійно навчатися й опановувати нові компетентності, бути гнучкими. Випускники закладів вищої

освіти у цифровому суспільстві мають вміти інноваційно мислити, швидко розв'язувати складні проблеми з використанням цифрових технологій, здійснювати моніторинг та контроль, проєктувати технології, володіти навичками взаємодії з іншими, бути лідерами та вміти здійснювати соціальний вплив, розумітися на взаємодіях людини з соціотехнічними системами і цифровому маркетингу. Основними інноваційними педагогічними технологіями в умовах цифрової трансформації вищої освіти мають бути проблемне навчання, проєктне навчання, групове навчання, використання технологій перевернутого класу, сторітелінгу, STEAM, гейміфікації, віртуальної реальності, що забезпечать формування цифрової, підприємницької, соціально-емоційної компетентності, оскільки сучасний соціум потребує фахівців високого класу, знання і вміння яких трансформують інформаційні і технічні ресурси у джерело їхнього доходу.

Зміст

Передмова.....	3
Згуровський Михайло Захарович	
Роль дослідницьких університетів в сучасному суспільстві	5
Куліков Петро Мусійович	
Штучний інтелект – системи і методи штучного інтелекту.	
Технології штучного інтелекту в структурі освіти	19
Луговий Володимир Іларіонович, О.М. Слюсаренко, Ж.В. Таланова	
Париж-стратегія & Пекін-стратегія. Розвитку університетського лідерства у 2003-2021 роках: досвід для України	40
Андрущенко Віктор Петрович	
Педагогіка майбутнього: діалектика прагматизму та гуманізму	51
Богаčov Роман Михайлович, Девтеров Ілля Володимирович	
Деякі особливості системи цифрової освіти	55
Толубко Володимир Борисович	
Нові можливості системи високоякісної освіти на шляху інноваційного розвитку України	61
Толубко Володимир Борисович	
Штучний інтелект – системи і методи штучного інтелекту. технології штучного інтелекту в структурі освіти	65
Романовський Олександр Олександрович, Юлія Ю. Романовська	
Шляхи інноваційного розвитку сфери вищої освіти і науки	74
Новомлинцев Олег Олександрович	
Нові можливості системи високоякісної освіти на шляху інноваційного розвитку України	93
Луцький Максим Георгійович	
Роль університету в розвитку кластерів.....	104
Поканевич О.В., Івнєв Б.Б., Шкурат М.О.,	
Керечанин І.В., Погуляйло І.Ю.	
Використання цифрових технологій у освітньо-науковому просторі медичного університету	115

Шуст Олена Анатоліївна

Гібридне навчання: причини і виклики 123

Тимошенко Максим Олександрович

Національна музична академія України імені П. І. Чайковського:
інновації та перспективи сучасної мистецької освіти 135

Тимошенко Олена Іванівна

Формування підприємницької компетентності та створення
університетської стартап екосистеми як необхідна складова
підготовки майбутніх конкурентоздатних фахівців 143

Шевченко Олександр Юхимович, Вашека О.М

Досвід запровадження міждисциплінарної освітньої програми 153

Шевченко Олександр Юхимович, Галина Сімахіна,

Оксана Кочубей-Литвиненко

Збереження здоров'я в умовах пандемії 159

Грищенко Іван Михайлович

Стимули та можливості розвитку українсько-китайської
вищої освіти в нову епоху 169

Коцур Віталій Вікторович

Дистанційне навчання в умовах викликів ХХІ століття 177

Федорченко Володимир Кирилович

Деякі проблеми підготовки туристських кадрів в контексті подальшого
розвитку туризму в Україні та світі. 185

Огнев'юк Віктор Олександрович

Цифрова трансформація вищої освіти: досвід
Київського університету імені Бориса Грінченка 197

Полудьонна Наталія Станіславівна

Недоліки та переваги онлайн форми дистанційного навчання:
аналіз педагогічного досвіду 213

Лукашенко Альона Анатолівна

Цінності європейського вибору України і педагогіка 214

Девтерова Тамара Вагановна

Епоха медіа-освіти і традиційна університетська

педагогіка..... 224

Додаток 1 Голови Ради ректорів за 54 роки діяльності

Ради ректорів Київського вузівського центру..... 234

Додаток 2 Список публікацій Ради ректорів, узагальнюючих

досвід роботи вузів Київського регіону..... 236

Іменний показник 238